

**Съдия Хавиер Гомес Бермудес, председател на
Наказателното отделение на Аудиенсия Насионал:**

Няма терористична групировка, която да разруши устоите на демокрацията

За него казват, че е най-известният магистрат на Испания. И най-охраняваният. Той заема челно място в списъка с мишените на ЕТА. Хавиер Бермудес е председател на Наказателното отделение на Специализирания съд на Испания "Аудиенсия Насионал", което се "занимава" единствено с дела срещу организираната престъпност, тероризма и прането на пари. Хавиер Бермудес е съдия по мега делото за най-тежкото престъпление в историята на съвременна Европа - атентата на мадридската гара Аточа на 11 март 2004 година. Терористичният акт, дело на ислямската групировка "Джихад", отне живота на 192 души, а ранените бяха близо 2000.

21 май 2009 | Ренета Николова

Г-н Бермудес, благодаря ви за тази среща. Предишният ни разговор бе през 2005 г., когато делото за атентата на 11 март 2004 г. тъкмо започваше. Става дума за един от най-големите и най-сложни процеси в европейски мащаб, така че бихте ли ни разказал накратко как се разви той?

Процесът, свързан с атентата на 11 март 2004 г. в Мадрид завърши със съдебно решение и всички обвиняеми вече са в затвора. По делото имаше 29 обвиняеми. Осем от тях се самоубиха в гр. Леганес, а други трима сложиха край на живота си при неуспешен опит за атентат със самолет "Як". Самият процес продължи четири месеца и половина, като заседавахме всеки ден по осем часа. Това беше работа на доста високи обороти, но качеството не пострада: Върховният съд на Испания потвърди съдебното решение както за преките извършители, така и за техните съучастници и помагачи. Сборът от присъдите е 30 000 години затвор, но според законодателството на Испания те могат да излежат най-много по 40 години. По делото се явиха 87 адвокати, а в томове бяхме събрали над 200 000 страници. Освен, че имаше доста правни и социални сложности, това дело имаше и един друг елемент - през цялото време заседанията се излъчваха директно в Белгия, Франция, Италия и Мароко - това са държавите, които помогнаха при събирането на доказателствата и в които живееха свидетели, които трябваше да дадат показания чрез видеоконферентна връзка. Въпреки че

подсъдимите говореха добър испански, наложи се да им осигурим непрекъснат симултанен превод. И накрая - в хода на процеса бе наблюдаван от журналисти, официални представители и неправителствени организации от 20 европейски и арабски държави, а в делегацията на САЩ имаше дипломати и служители на ФБР.

Другото, което трябва да знаете е, че един от най-важните актове в Испания е Законът за солидарността. Особено, когато става дума за тероризъм или друг тип престъпления, отличаващи се със своята жестокост. Ако осъдените нямат възможност да изплатят на жертвите присъдените им обезщетения, с този ангажимент се натоварва държавата. Това е положението при нас: жертвите трябва да са защитени винаги, независимо от възникналата ситуация.

Защо ми се струва, че усещам някаква умора? Или по-скоро... нещо остава недоизказано?

Усещанията са много, а умората е страхотна. Продължава да ме мъчи обаче едно малко по-различно усещане, което е по-скоро човешко. И то те кара непрекъснато да си задаваш въпроса "Може би трябваше да направя по-добре нещата?". Впечатлението е много субективно, но обществото никога няма да ти каже "Това, което ти си свършил, си го свършил добре!" Причината е, че повечето хора смятат, че ние - съдиите - не се водим от техните интереси, а от някакви други интереси. И че не полагаме достатъчно усилия, за да въдворим справедливост.

Наистина ли тероризмът става все по-организиран и по-брутален? И какво би могло да ни отърве от тази напасть?

Нямаме магически формули. Трябва да кажем истината на гражданите. Аз съм професионалист в областта на правото, а не съм политик. И затова ще кажа на хората така: "Вижте, тероризмът винаги ще съществува. Винаги ще има по-малки или по-мощни терористични атаки. Ние ще положим усилия да контролираме колкото можем по-строго нещата, но като цяло това явление не може да бъде изкоренено. Просто трябва по някакъв начин да се съжителства с това престъпление, защото не съществува терористична групировка, способна да разруши устоите на демократичното общество". Насаждането на психозата, че терористите могат да разрушат дадена държава, е грозно, то е невярно. Терористите атакуват или желаят да атакуват държавата, за да могат да постигнат нещо, но единствената реална заплаха е да разрушат нормалния живот на отделния гражданин. Трябва да се знае, че тероризмът съществува и подлежи на контрол. Така че трябва да продължим да живеем с нашите права и с нашите свободи. Така, както сме живели досега. Независимо от онова, което те правят. Аз мисля, че не трябва да има никакви специални закони, които да се отнасят само за тероризма, защото по този начин се ограничават свободите и правата на гражданите. И това го разбраха всички политици в Испания.

В България имаме проблем със заболяемостта сред обвиняеми и подсъдими, като доста често адвокатите също се "тръшват на легло", особено около датите на делбата им. При вас тези участници в процеса как са със здравето?

Разбирам въпроса ви. Това явление съществува в други испански съдилища, но в нашия съд подобни хватки са неприложими. Ние, разбира се, подходим с вяра към хората, защото наистина може някой да се е разболял. Тогава насрочваме нова дата, но за да не отиде делото на опашката, не се съобразяваме дали е еднакво удобна за всички. Другото, което правим в такива случаи е да изпратим наш лекар, който да установи дали обвиняемият наистина е болен. Ако е вярно - окей, работата продължава. Но, ако го хванем, че ни лъже и вместо вкъщи е някъде по улиците или на ресторант, той автоматично... влиза в затвора. Така че в Испания процентът на болелите подсъдими - като причина за забавяне на делата - е много нисък, под 5 на сто. Обикновено свидетелите са тези, които не обичат да идват в съдебната зала и това е проблем в целия Западен свят. Тогава ние им осигуряваме специална защита и възможност да дадат показания не пред публиката, а на тайно място.

Как се справяте с проблема корупция тук - в Националната аудиенция?

Ние нямаме такъв проблем. В Наказателното отделение работят 18 магистрати и те са напълно достатъчно. Ограниченият щат е една от защитните бариери срещу корупцията - всеки знае какво работи другия. Всъщност... имяхме един случай - преди 32 години! Но не ставаше дума за пари, просто съдия от Върховния съд поиска от свой колега от Националната аудиенция да пусне под гаранция един задържан с уговорката, че човекът няма да се укрие, защото е невинен. След освобождаването обвиняемият изчезна, а по-късно се оказа, че той е един от босовете на италианската мафия. Този случай провали кариерите и на двамата магистрати, защото те бяха освободени от работа моментално. Има и още една причина, която прави корупцията при нас невъзможна: постоянният контрол от страна на медиите. На всяко наше дело присъстват журналисти от всички медии, така че ние буквално работим в къща от стъкло. И това е много важно за превенция на каквато и да било корупция.

Вие сте в списъка с мишените на ЕТА. Какво е усещането постоянно да си под засилена охрана, дори вкъщи?

Никога не съм казвал такова нещо. Никой не го казва. Политиката на "къщата" е да не казваме дали имаме или нямаме заплахи. Но не трябва да си много умен, за да предположиш, че си мишена, че си предпочитана жертва. Моят "случай" не е уникален, защото в същото положение са и председателят на съда, всички съдии. Вярно - опасността е различна, като начело са магистратите, които водят дела срещу терористи. Има и други заплахи, но те не са чак толкова видими и са свързани с наркотрафика, прането на пари и крупните икономически престъпления. Но... нека не говорим повече за такива работи. Те са нещо съвсем естествено и са част от нашата работа като цяло. Министър-председателят и държавният глава, например, са много по-заплашени от нас, защото вече век и нещо Испания живее под заплаха от терористични актове. Така че дали ще си съдия при нас, дали ще бъдеш министър на вътрешните работи или на правосъдието няма кой знае каква разлика. Да, вземам мерки за сигурността си, но това не означава, че живея с този страх. Аз по-скоро съм зает да се боря срещу съществуването на тероризма, а не със собственото си спасение от терористите. В испанския има една игра на думи, която обобщава всичко: аз се занимавам, но не се притеснявам.

Лесно ли се свиква с охраната?

Можеш да се научиш, това е животът. Това е, което ти се дава и ти нямаш никакъв избор. Просто приемаш нещата като част от делника. Освен това, в испанските сили за сигурност работят изключителни професионалисти. Може би така най-неприятният момент е, когато някой ти се намеси в интимната част на живота, но и на това има решение.

Какво?

Ако ви обясня детайлите, "другите" също ще научат. Така че най-добре е да не казвам нищо повече.